

**PROFESSIONELE BACHELOR IN HET ONDERWIJS
LAGER ONDERWIJS**

Zelfstandig project

**Ontmaskerd
Workshop Willewete**

PROMOTOR
GRIET HEITZMANN

ELINE VAN CLÉ
PRODUCT
ACADEMIEJAAR 2016-2017

Introductie

Omwillen van het steeds herhalende leerproces in de klas zien we alsmear vaker dat leerlingen gedemotiveerd raken om te leren. Hun aandachtigheid in de klas en hun leerprestaties lijden hieronder. Dankzij Willewete krijgen leerlingen de kans om in een nieuwe leeromgeving te stappen. In de vorm van een workshop leren kinderen op een andere manier kennis maken met nieuwe leerstof en wordt hun leermotivatie vergroot. Deze workshop biedt zowel voor de leerlingen als voor de begeleidende leerkracht een nieuwe manier van leren aan. De workshop is een bron van inspiratie voor de leerkracht om deze manier van leren in te zetten in zijn of haar eigen klaspraktijk.

Willewete is een samenwerking tussen de uitgeverij Clavis en PXL-Education. Op een uitdagende, vakoverschrijdende manier bieden zij kinderen nieuwe leerstof aan. Ze maken kinderen nieuwsgierig zodat ze graag meer 'willen weten'. en van nature een leergierige houding aannemen. Leergierigheid is in elk kind aanwezig, maar het is de taak van de leerkracht om dit aspect bij kinderen te stimuleren en te vergroten.

Buiten de creativiteit staat ook het taalaspect centraal. Taal is volgens Willewete een belangrijk uitgangspunt. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat de taalontwikkeling van kinderen die veel worden blootgesteld aan taalse vaardigheden sneller evolueert. Vooral voorlezen en het voeren van interactieve gesprekken spelen hierin een belangrijke rol.

Als invulling van mijn zelfstandig project ontwikkelde ik in samenwerking met Willewete een educatieve workshop voor leerlingen van de derde graad. Deze workshop bestaat uit een verhaal, een leermoment en een muzische verwerking van het verhaal. Het verhaal is gebaseerd op een boek van de uitgeverij Clavis: 'De jongen achter het masker' van Greet Beukenkamp. Dit boek vormt mijn inspiratiebron voor de workshop. Het vertellen van en de inleving in het verhaal staan centraal.

Inhoudsopgave

Introductie.....	3
Inhoudsopgave.....	4
Het verloop van de workshop.....	5
1.1 Het verhaal	5
1.2 De leeractiviteiten	8
1.3 De muzische activiteiten	9
1.4 De timing van de workshop.....	10
1.5 De opdrachtenfiches.....	10
1.6 De eindtermen	24
2 De bijlagen	29
2.1 De brief van Toetanchamon.....	29
2.2 De evaluatiefiches	30
2.3 De poster	32

Het verloop van de workshop

1.1 Het verhaal

Eline ontvangt de leerlingen op de zolder. Ze stelt zichzelf voor en laat de leerlingen zich ook kort voorstellen. Ze verwelkomt de leerlingen op de zolder en vertelt hen meer over de zolder van de Abdij van Herkenrode.

Na haar uitleg zegt ze: "Ik zou jullie vandaag een rondleiding geven in deze abdij, maar ik ben volledig van slag. Ik ben helemaal de kluts kwijt."

Eline biedt haar excuses aan de leerlingen en de klasleerkracht aan.

Eline zegt: "Ik wil jullie wel vertellen waarom ik zo van slag ben. Mijn oma is vorig weekend overleden. Ik had een heel goede band met mijn oma. Ze hield van shoppen met haar vriendinnen, gezellig iets eten met de familie en van reizen. Ze ging vaak op reis naar Egypte, ze was haar hart daar verloren aan de Egyptische cultuur."

Eline toont een foto van haar oma en vraagt de leerlingen of zij ook al eens een grootouder verloren hebben en hoe zij zich toen voelden.

Eline zegt: "Maar dat is niet het enige waarom ik zo van slag ben. Op haar sterfbed vertelde ze mij dat ik in haar slaapkamer op zoek moest gaan naar een kistje in haar kleerkast. Het was een heel belangrijk kistje zei ze en ik moest de opdracht voltooien. Toen ik haar vroeg waarom dat kistje zo belangrijk was en welke opdracht ze bedoelde, sloot ze haar ogen en blies ze haar laatste adem uit. Ze heeft het mij dus zelf niet meer kunnen vertellen. Zoals ze mij gevraagd had, ging ik op zoek naar het kistje in haar kleerkast."

Eline toont het kistje aan de leerlingen. Ze haalt de brief uit het kistje en leest deze voor. Daarbij laat ze de scarabee aan de leerlingen zien.

Eline informeert de leerlingen over Toetanchamon. Ze vertelt hen over zijn moeilijke jeugd.

Eline zegt: "Kennen jullie Toetanchamon? Ik kende zijn naam wel, maar wist er verder maar weinig van. Daarom heb ik er wat informatie over opgezocht."

Eline toont enkele onderbouwende prenten via een Powerpoint op het grote scherm.

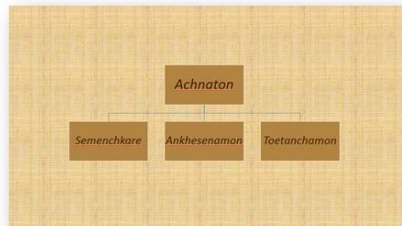
dia 1

dia 2

dia 3

dia 4

dia 5

Eline zegt: “Toetanchamon is geboren in het jaar 1341 V.Chr. in Malkata. De vader van Toetanchamon is Achnaton. Hij geloofde in het monotheïsme, namelijk de god Aton. Dat was de zonnegod. Vandaar dat de scarabee ook zo’n heilig symbool is voor de Egyptenaren. Een scarabee is een voorstelling van een mestkever. De mestkever legt zijn eitjes in een balletje mest en rolt dit balletje dan vooruit. De Egyptenaren vergeleken dit balletje met de zon. Ze dachten dat de mestkever de zon vooruit duwde.

Omdat zij de zonnegod Aton vereerden, vereerden ze ook de mestkever als heilig dier. Achnaton liet speciaal voor de zonnegod een nieuwe stad bouwen, Aton genaamd. Achnaton had veel volgelingen, mensen die ook in het monotheïsme geloofden. Maar hij had ook veel vijanden, mensen die in meerdere goden geloofden. Hij had een zoon, Semenchkare. Hij hielp zijn vader regeren over het land en het volk maar hij stierf kort voor zijn vader. Achnaton zocht dus een troonopvolger. Zijn enige zoon was Toetanchamon, die oorspronkelijk Toetanchaton heette. Zijn vader wou eigenlijk niet dat hij zijn troonopvolger zou worden omdat hij een zwakke gezondheid had en een klompvoet. Maar omdat hij de enige zoon was, had Achnaton geen andere keuze. Toetanchaton werd gekroond tot farao toen hij negen jaar oud was. Hij was te jong om het land te regeren en werd bijgestaan door zijn vizier Horemheb. Ook de schrijvers aan het hof en de oude priesters stonden hem bij. Ze verwijderden Achnatons naam van de tempels en braken zijn nieuwe stad af. Het monotheïsme werd opgeheven. Toetanchaton veranderde zijn naam in Toetanchamon. Toetanchamon en zijn familie keerden terug naar Malkata waar hij in een nieuw paleis woonde. Hier leerde hij over wetten en bestuur van het Oude Egypte. Hij had heel weinig vrije tijd en kende dus geen jeugd zoals jullie die kennen. Toen hij gekroond werd tot farao kreeg hij ook meteen een vrouw toegewezen, Ankhesenamon. Dit was de oudere halfzus van Toetanchamon. Samen kregen ze een voldragen dochter, die kort na de geboorte stierf. Later kregen ze opnieuw een dochter maar ook zij stierf na zeven maanden zwangerschap. Toen Toetanchamon negentien jaar oud was stierf hij onverwacht omwille van een ontsteking aan zijn been die moeilijk te genezen was.”

Eline vertelt over de ontdekking van de graftombe van Toetanchamon. Deze is in 1922 ontdekt door de Britse archeoloog Howard Carter. In de graftombe heeft men toen vele schatten teruggevonden. Zo ook het masker van Toetanchamon. Men vond ook verschillende muurschilderingen terug. Hierop stonden in hiërogliefenschrift de gedachten van de Egyptenaren in het Oude Egypte en datgene waarin ze geloofden. In het Oude Egypte kenden de mensen ook veel wijze spreuken. Deze kon je terugvinden in muurschilderingen.

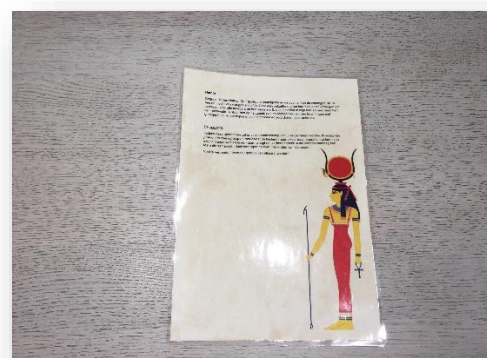
Eline zegt: "Het leven in het Oude Egypte ging er heel wreed aan toe, zeker na de heerschappij van Toetanchamon. Ramses zetelde als farao en hij regeerde met de harde hand. Ik heb hierover een filmpje, ik toon het jullie."

Eline toont de leerlingen het videofragment van het Oude Egypte onder heerschappij van farao Ramses.

Eline zegt: "In het kistje, dat ik in de kleerkast van mijn oma vond, zaten verschillende opdrachten. Pas als deze allemaal opgelost zijn, weet ik wie de afstammeling van Toetanchamon is en kan ik hem deze scarabee bezorgen. Willen jullie mij hierbij helpen? Er zijn ook enkele goden die jullie hierin gaan begeleiden. Als eerste maken we kennis met de goden Atoem en Hathor."

Eline licht de opdracht van de god Atoem toe en laat de leerlingen nadenken over wat zij goed en niet goed kunnen en laat hen dit verwoorden. Daarna nemen de leerlingen elk drie talentenkaartjes die bij hun passen. Deze kaartjes houden ze gedurende de leeractiviteiten bij. Tijdens de leeractiviteiten krijgen ze de kans om nieuwe talenten van zichzelf te ontdekken. Daarna stelt Eline de opdracht van Hathor voor aan de leerlingen. Hathor vertelt hen dat het belangrijk is dat ze samenwerken tijdens de opdrachten.

Vervolgens voeren de leerlingen de opdrachten uit. Per correct uitgevoerde opdracht krijgen ze een letter van de naam van de afstammeling van Toetanchamon. Wanneer ze alle opdrachten doorlopen hebben, krijgen ze de kans om met de bekomen letters een naam te vormen.

Eline roept de leerlingen terug naar de ruimte waarin het verhaal verteld werd. De leerlingen vertellen dat ze zijn uitgekomen op de naam 'Adam'. Dit blijkt toevallig het neefje te zijn van Eline.

"Adam, dat is mijn neefje. Ik heb zelfs een foto van hem, kijk maar. Zijn moeder is geboren in België en zijn vader in Egypte. Dan is hij de afstammeling van Toetanchamon. Jullie zijn heel erg bedankt om mij hiermee te helpen, ik ga hem de scarabee zeker bezorgen."

Eline toont een foto van haar neefje, Adam.

1.2 De leeractiviteiten

De leerlingen krijgen de activiteiten in de vorm van hoekenwerk aangeboden. Per tafel staat er een doos klaar met daarin een opdrachtenfiche en de materialen die de leerlingen nodig hebben om de opdracht uit te voeren. De leerlingen doorlopen alle opdrachten en komen zo tot de naam van de afstammeling van Toetanchamon, Adam.

opdracht 1

opdracht 2

opdracht 3

opdracht 4

Opdracht 1: De leerlingen duiden op het kaartje de stad Malkata aan. Vervolgens gaan ze in de atlas op zoek naar de hoofdstad van Egypte aan de hand van de coördinaten hiervan.

Benodigdheden:

- de opdrachtenfiche
- de atlas
- schrijfpapier en -materiaal

Opdracht 2: De leerlingen gaan op zoek naar de leeftijd van Toetanchamon aan de hand van zijn geboorte- en sterfjaar. Deze jaartallen staan in hiërogliefen. De leerlingen dienen deze eerst te ontcijferen.

Benodigdheden:

- de opdrachtenfiche
- schrijfpapier en -materiaal

Opdracht 3: De leerlingen krijgen een spreuk in hiërogliefenschrift. Ze moeten deze spreuk eerst ontcijferen vooraleer ze ermee aan de slag kunnen.

Benodigdheden:

- de opdrachtenfiche
- schrijfpapier en -materiaal

Opdracht 4: De leerlingen ontdekken wie de rijkste farao was aan de hand van hun piramides. Ze berekenen de oppervlakte van elke piramide en komen er zo achter welke farao het grootste vermogen had.

Benodigdheden:

- de opdrachtenfiche
- een lat
- een rekenmachine
- schrijfpapier en -materiaal

De opdrachten staan in teken van de meervoudige intelligenties van Gardner:

- logisch-mathematische intelligentie
- naturalistische intelligentie
- intra persoonlijke intelligentie
- verbaal-linguïstische intelligentie
- interpersoonlijke intelligentie

We streven deze intelligenties na met behulp van de goden. De leerlingen doorlopen door middel van de opdracht alle intelligenties van Gardner en ontdekken zo eventueel nieuwe talenten van zichzelf. Ze ontdekken wie ze zijn achter hun eigen masker.

1.3 De muzische activiteiten

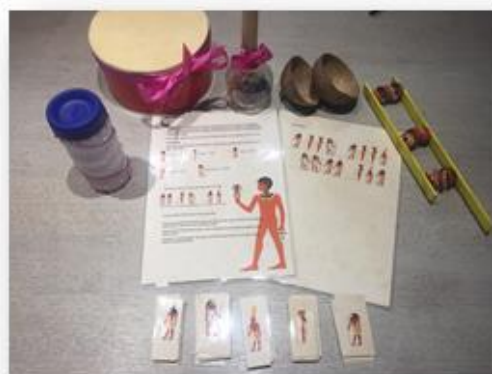
De leerlingen krijgen opnieuw opdrachten van de goden. Deze opdrachten zijn gericht op de muzische intelligenties van Gardner:

- visueel-ruimtelijke intelligentie
- lichamenlijk-motorische of lichamenlijk-kinesthetische...
- muzikaal-ritmische intelligentie

De leerlingen mogen kiezen welke opdracht ze als eerste uitvoeren. Nadien wisselen ze van groep. Wanneer iedereen klaar is, tonen ze het eindresultaat van beide muzische opdrachten aan de rest van de groep.

opdracht 1

opdracht 2

Opdracht 1: De leerlingen maken met behulp van verschillende materialen en hun eigen creativiteit een masker voor zichzelf.

Benodigheden:

- de opdrachtenfiche
- maskers
- materiaal om het masker te versieren

Opdracht 2: De leerlingen maken met behulp van de godenkaartjes een eigen ritme wat ze uitvoeren met zelfgekozen muziekinstrumenten.

Benodigheden:

- de opdrachtenfiche
- de godenkaartjes
- verschillende instrumenten

1.4 De timing van de workshop

9u30 – 10u30	Het verhaal
10u30 – 10u45	Pauze
10u45 – 11u00	Activiteit 1
11u00 – 11u15	Activiteit 2
11u15 – 11u30	Activiteit 3
11u30 – 11u45	Activiteit 4
11u45 – 12u30	Pauze
12u30 – 13u30	Muzische activiteit 1
13u30 – 14u30	Muzische activiteit 2
14u30 – 15u00	Het afsluiten van de workshop

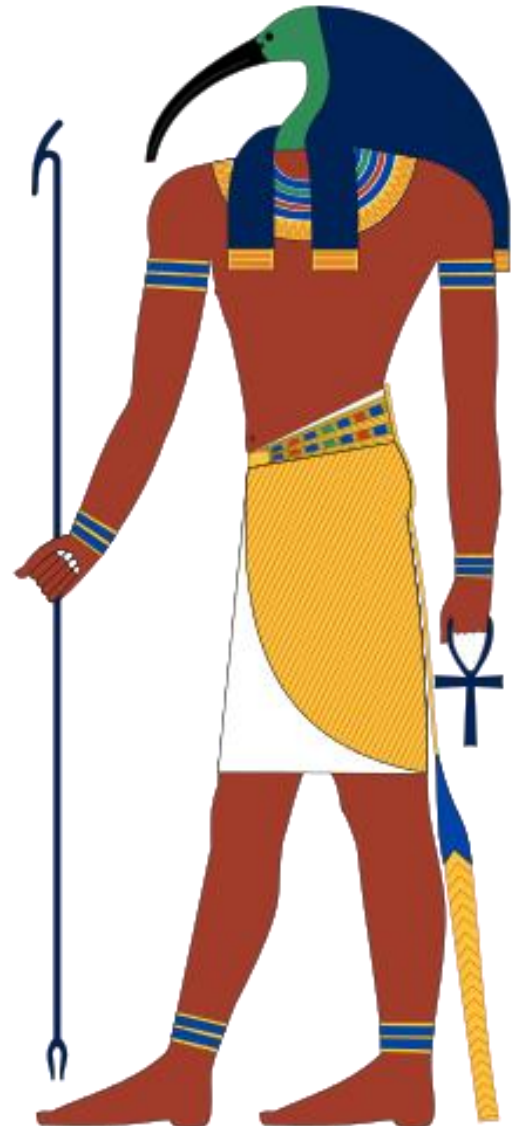
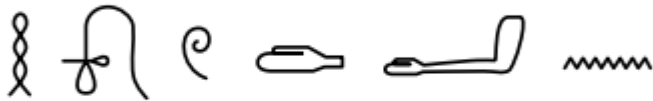
1.5 De opdrachtenfiches

Thot

Aangenaam, ik ben Thot, ook wel Tahuti genaamd. Ik ben de God van spraak en geschriften. Ik vond de Egyptische hiërogliefen uit: het Egyptische schrift. De Egyptische hiërogliefen zijn pictogrammen die klanken uitdrukken.

De opdracht:

Ik bracht voor jullie een opdracht mee: ontcijfer de volgende hiërogliefen. De 8^e letter van de zin vormt een letter die jullie nodig hebben om de naam van de afstammeling te vormen.

a		i		r	
b		j		s	
c k-klank		k		t	
c s-klank		l		u	
d		m		v	
e		n		w	
f		o		x	
g		p		y	
h	 of 	q		z	

Amaoenet

Hallo daar iedereen! Mijn naam is Amaoenet. Ik ben de Moedergod die de aarde schepte. Ik ben getrouwd met de god Amon. Samen met mijn man vorm ik een godenpaar.

De opdracht:

Voor jullie heb ik de volgende opgave: Vind op de volgende kaart de stad 'Malkata' waar het paleis van Toetanchamon gelegen was. Duid vervolgens het land Egypte aan in de atlas. Ga op zoek naar de hoofdstad van Egypte. De coördinaten hiervan zijn 30 N 30 O. De 2^e letter van de naam van deze stad is een letter die jullie nodig hebben om de naam van de afstammeling te vormen.

Anubis

Hallo iedereen. Mijn naam is Anubis. Ik wil jullie graag wat meer vertellen over de piramides in Egypte en het leven na de dood. Maar laat ik me eerst even voorstellen.

Ik ben de vierde zoon van de Egyptische zonnegod Ra. Als God beoordeel ik de doden, want ik ben namelijk de God van alle begrafenissen en alle doden. Als er een belangrijk iemand sterft in het Oude Egypte weeg ik zijn ziel. Als de ziel van de sterfelijke zwaar is, wordt deze gevoerd aan de Godin van vernietiging. Indien de ziel licht is, mag hij door naar het eeuwig nabestaan.

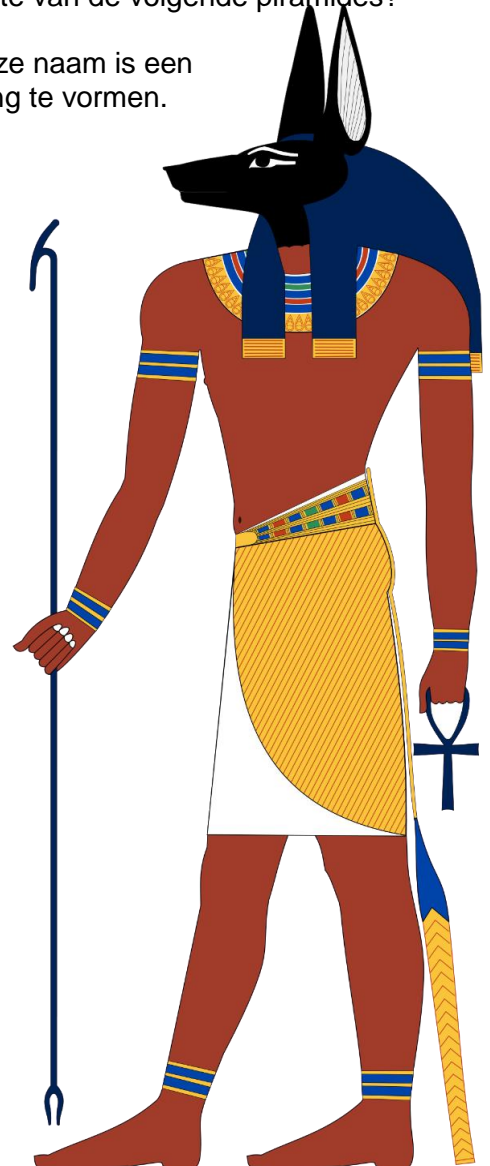
Het lichaam van de dode wordt gebalsemd. De organen worden uit het lichaam gehaald en in vazen (canopes) gestopt. Het lichaam wordt dan te drogen gelegd. Hierna wikkelen ze het lichaam in, in repen stof waartussen amuletten gestopt werden. Het lichaam wordt in een sarcofaag gelegd. De sarcofaag van een farao wordt in het hart van de piramide geplaatst: een huis voor het hiernamaals. Eromheen plaatsen mensen allerlei voorwerpen die de dode nodig zou kunnen hebben in het hiernamaals: meubelen, kleding, voedsel,...

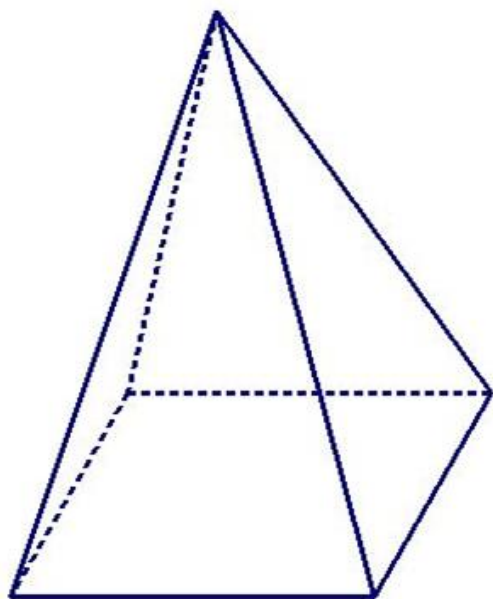
Nu, hoe groter de piramide was, hoe rijker en hoe belangrijker de farao zich waande en voelde.

De opdracht:

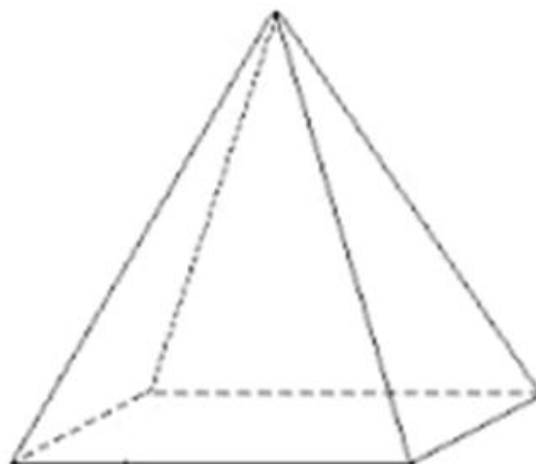
Kunnen jullie mij helpen met het berekenen van de oppervlakte van de volgende piramides?
Welke farao was volgens jullie het belangrijkste?

Geef de naam van de belangrijkste farao. De 3^e letter van deze naam is een letter die jullie nodig hebben om de naam van de afstammeling te vormen.

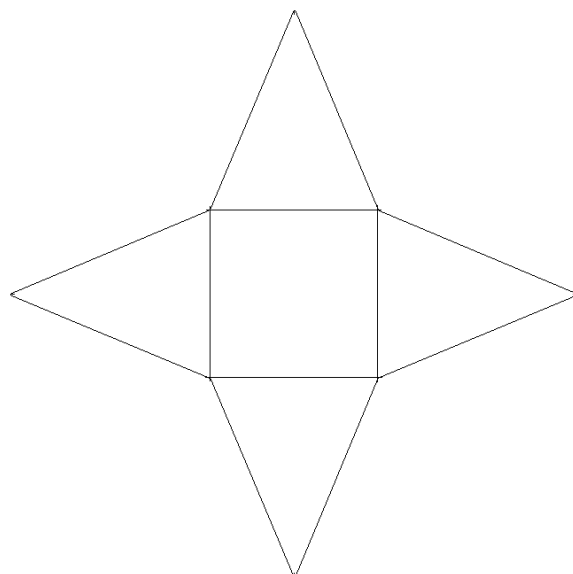
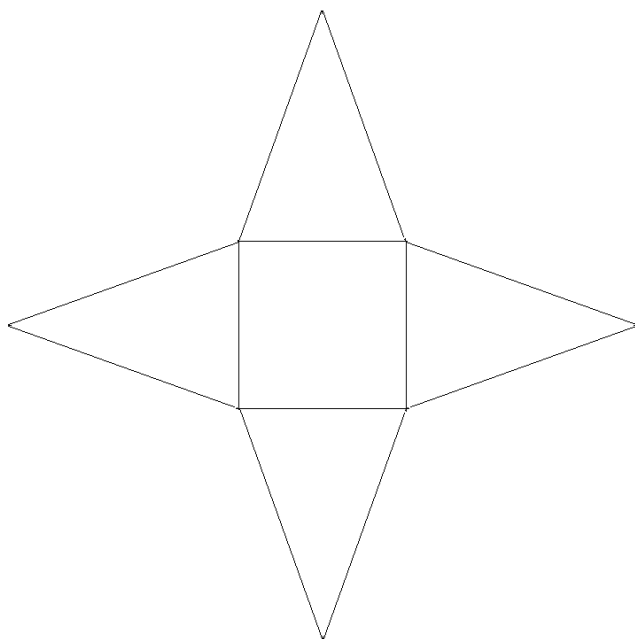

Ramses

Achnaton

De ontvouwing van de figuren kan je helpen om de oppervlakte ervan te berekenen.

De formule:

Een piramide bestaat uit een veelhoek als grondvlak, met driehoekige zijvlakken vanuit elk van de zijden van de veelhoek naar een gemeenschappelijke punt.

Oppervlakte = *oppervlakte opstaande vlakken* + *oppervlakte grondvlak*

Seshet

Hallo! Mijn naam is Seshet. Mijn naam betekent *zij die schrijft*. Ik de Godin van het schrift en de plattegronden.

De opdracht:

Wanneer we ons even slecht voelen, willen we ons allemaal, net zoals Toetanchamon, achter een masker verstoppen. Misschien kan het uitzicht van dat masker je opvrolijken, je opmonteren. Maak een masker dat apart, mooi en van jezelf is. Een masker waar je je héél even achter kan verstoppen wanneer je het moeilijk hebt en even tijd voor jezelf nodig hebt.

Atoem

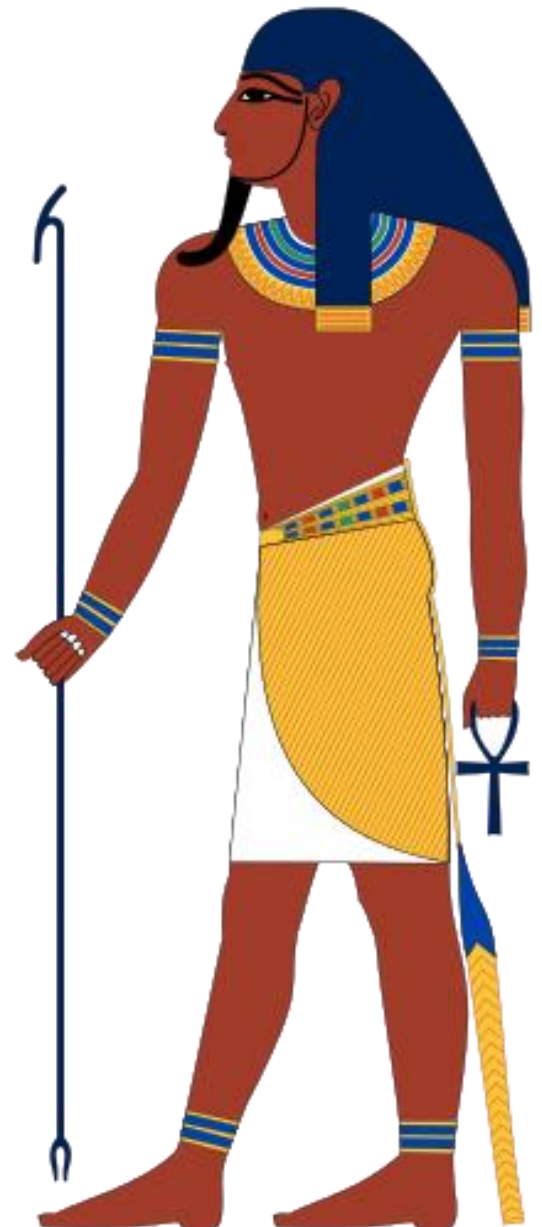
Hallo, mijn naam is Atoem. Ik ben uit mezelf ontstaan. Ik ben een scheppingsgod. Ik heb de goden Sjoer en Tefnoet geschapen. Door mijn scheppingsvermogen zag het volk mij als de vader van de goden. Ik heb in totaal 8 goden geschapen.

De opdracht:

Ik wil dat jullie even de tijd nemen om over jezelf te reflecteren, om over jezelf en je gedrag na te denken. Bedenk even waar jij erg goed in bent. Lukt dit?

Goede dingen vertellen over jezelf is voor heel wat mensen een moeilijke opgave. Vaak hoor je 'dat heb jij goed gedaan' of 'wauw, dat ziet er prachtig uit'. Maar dan blijft het moeilijk om deze dingen spontaan uit jezelf te laten komen.

Daarom geef ik jou de volgende opdracht: Kies uit de stapel kaartjes drie goede eigenschappen waarover jij beschikt. Je mag deze kaartjes een tijdje bijhouden. Straks vraag ik jullie opnieuw om drie kaartjes voor jezelf te nemen. Houd je dezelfde kaarten of wissel je ze in voor andere? Ik ben alvast benieuwd.

Hathor

Gegroet. Ik ben Hathor. De Egyptische hemelgodin en de dochter van de zonnegod Ra. Ik ben de Godin van vreugde en liefde. Door mijn ontzettend groot hart heb ik het vermogen om te zorgen voor alle moeders en hun kinderen. Ik sluit iedereen in mijn hart en bescherm hen van het kwade. Ik stuur hen op het goede pad en probeer elk van hen te omringen met genegenheid. Ik leer mijn mensen liefhebben en zorg dragen voor anderen.

De opdracht:

Tijdens deze opdrachten zal er veel samenwerking van jullie gevraagd worden. Ik vraag van jullie om in overleg te gaan met elkaar, te luisteren naar elkaar maar vooral om te leren van elkaar. Samenwerken in een team vraagt om verbondenheid: Jullie vormen vandaag één team die samen één doel voor ogen hebben: het vinden van die jongen!

Voel je verbonden en maak gebruik van elkaars talenten!

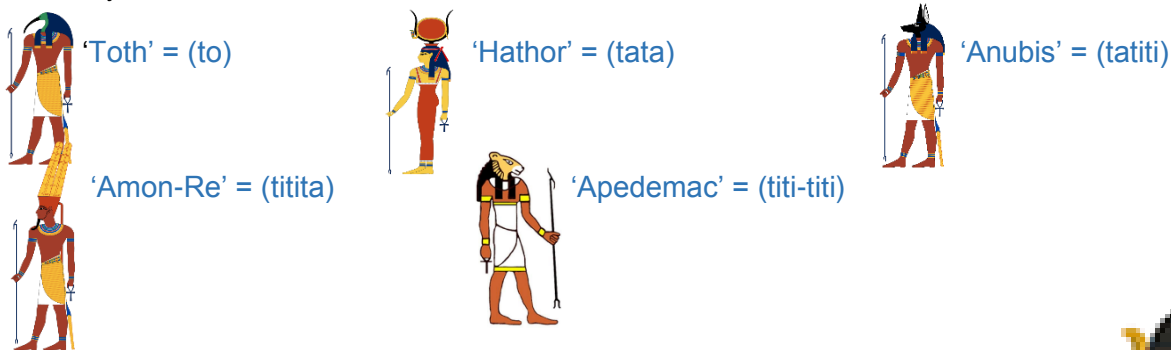
Ihy

Hallo iedereen. Ik heet Ihy. Ik ben de zoon van de goden Hathor, godin van de liefde en vreugde, en Horus, de koning der Goden. Ikzelf ben God van de muziek. In Egypte ben ik bekend door mijn sistrum-spel. Ik bespeel dit ratelinstrument en maak zo ritmische geluiden. Heerlijk die muziek!

Maar soms verliest mijn muziek zijn ritme. Hierdoor klinken de melodieën niet meer mooi.

De opdracht:

Jullie zien hieronder enkele ritmepartituren. De Goden die in deze partituur staan, kan je tellen. Kijk maar:

De eerste partituur in jullie lied lezen jullie als volgt:

Toth Toth *niets* Hathor Apedemac *niets* Anubis Amon-Re

Doe dit enkele keren samen tot het goed lukt.

Neem een passend instrument. Kies voor elke God een ander instrument en bespeel deze partituur samen als een goddelijk orkest.

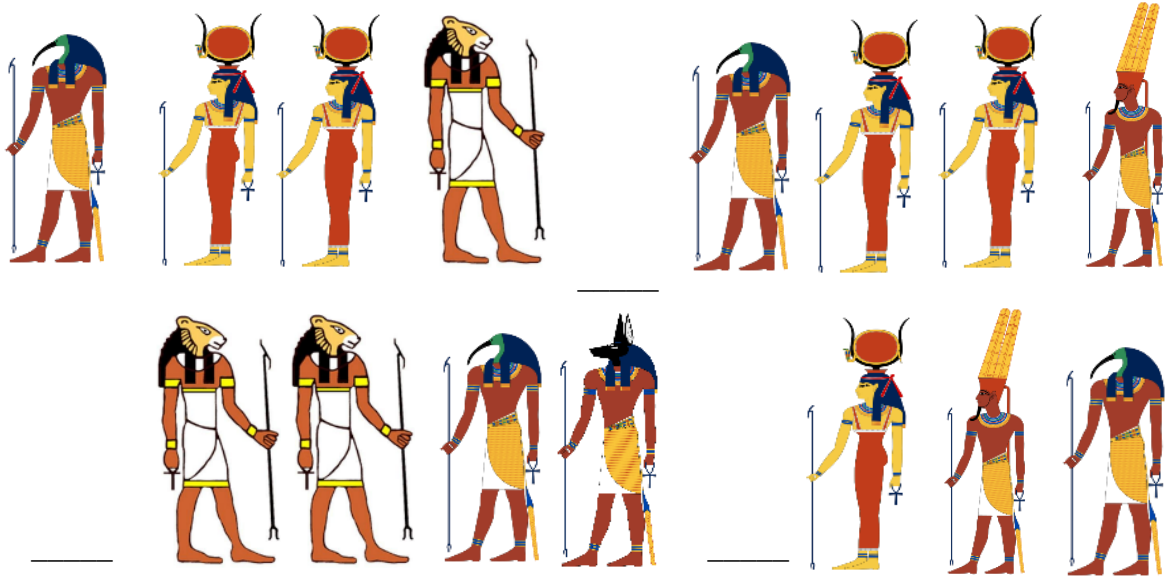
Maak met de Godenkaarten twee nieuwe partituren en speel deze melodieën met je instrumenten.

Verdeel je in twee groepen: één groep speelt de eerste partituur, de andere groep speelt de tweede partituur.

De

partituren:

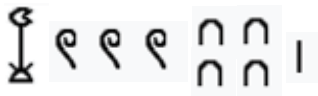
Thot

Mijn naam is Thot. Ik ben als God verantwoordelijk voor de kalender en de tijd. Als uitvinder van het schrift noteer ik alle gegevens van mijn koningen en schrijf ik alle informatie op. Ik registreer onder andere alle geboortejaren, sterftejaren, regeringsjaren van de farao's op de bladeren van de heilige boom van Hermopolis.

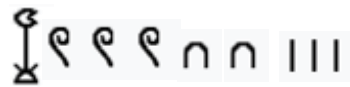
De opdracht:

Hieronder zien jullie de geboorte- en sterftedatum van mijn farao Toetanchamon. Jullie moeten eerst deze data (hiërogliefen) ontcijferen.

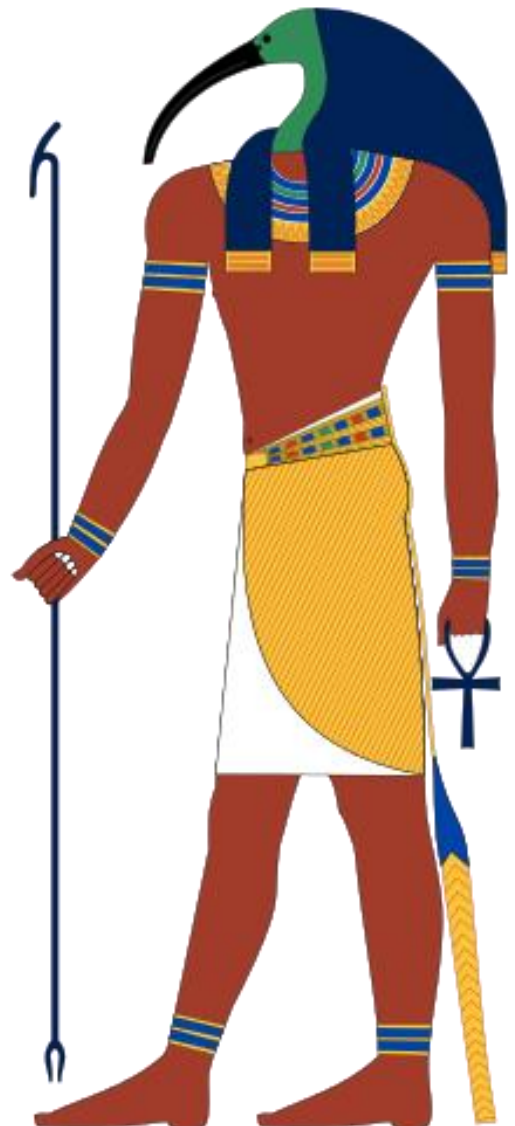
het geboortjaar:

het sterftejaar:

Maak daarna het verschil van deze twee getallen door de hiërogliefen zelf te noteren in een bewerking. De 1^e letter van de uitkomst als je het getal voluit schrijft is een letter die jullie nodig hebben om de naam van de afstammeling te vormen. Nu weet je tegelijk ook hoe oud Toetanchamon was toen hij stierf.

De hiërogliefen:

de waarde	de hiërogliefen
1	
10	
100	
1000	
10000	
100000	
1 miljoen	

1.6 De eindtermen

Muzische vorming – Beeld

1.2 De leerlingen kunnen door betasten en voelen (tactiel), door kijken en zien (visueel) impressies opdoen, verwerken en erover praten.

1.4* De leerlingen kunnen plezier en voldoening vinden in het beeldend vormgeven en genieten van wat beeldend is vormgegeven.

1.5 De leerlingen kunnen beeldende problemen oplossen, technieken toepassen en gereedschappen en materialen hanteren om beeldend vorm te geven op een manier die hen voldoet.

1.6 De leerlingen kunnen tactiele, visuele impressies, ervaringen, gevoelens en fantasieën op een beeldende manier weergeven.

Muzische vorming – Muziek

2.2 De leerlingen kunnen improviseren en experimenteren, klankbronnen en muziekinstrumenten uittesten op hun klankwaarde en in een muzikaal (samen)spel daarvan gebruik maken.

2.3* De leerlingen kunnen openstaan voor hedendaagse muziek, muziek uit andere tijden, andere landen en culturen.

2.4* De leerlingen kunnen genieten van zingen en musiceren en dit gebruiken als impuls voor nieuwe muzikale spelideeën of andere aanverwante expressiewijzen.

2.5 De leerlingen kunnen vanuit het eigen muzikaal aanvoelen praten over het zingen en het musiceren.

Muzische vorming – Drama

3.1* De leerlingen kunnen genieten van een gevarieerd aanbod van voor hen bestemde culturele activiteiten.

3.3 De leerlingen kunnen geconcentreerd luisteren naar een gesproken tekst (verteld of voorgelezen) en die mondeling, schriftelijk, beeldend of dramatisch weergeven.

Muzische vorming – Attitudes

6.1* De leerlingen kunnen blijvend nieuwe dingen uit hun omgeving ontdekken.

6.3* De leerlingen kunnen genieten van het muzisch handelen waardoor hun expressiemogelijkheden verruimen.

6.4* De leerlingen kunnen vertrouwen op hun eigen expressiemogelijkheden en durven hun creatieve uitingen tonen.

6.5* De leerlingen kunnen respect betonen voor uitingen van leeftijdgenoten, behorend tot eigen en andere culturen.

Nederlands – Luisteren

1.1 De leerlingen kunnen informatie achterhalen in een voor hen bestemde mededeling met betrekking tot het school- en klasgebeuren.

1.5 De leerlingen kunnen de informatie op een persoonlijke en overzichtelijke wijze ordenen bij een uiteenzetting of instructie van de leerkracht.

1.6 De leerlingen kunnen de informatie op een persoonlijke en overzichtelijke wijze ordenen bij een voor hen bestemde instructie voor een buitenschoolse situatie.

1.7 De leerlingen kunnen de informatie op een persoonlijke en overzichtelijke wijze ordenen bij een voor hen bestemde informatieve tv.-uitzending.

Nederlands – Spreken

2.1 De leerlingen kunnen het gepaste taalregister hanteren als ze aan leeftijdgenoten over zichzelf informatie verschaffen.

2.2 De leerlingen kunnen het gepaste taalregister hanteren als ze aan iemand om ontbrekende informatie vragen.

2.5 De leerlingen kunnen het gepaste taalregister hanteren als ze vragen van de leerkracht in verband met een behandeld onderwerp beantwoorden.

2.7 De leerlingen kunnen het gepaste taalregister hanteren als ze bij een behandeld onderwerp vragen stellen die begrepen en beantwoord kunnen worden door leeftijdgenoten.

Nederlands – Lezen

De leerlingen kunnen de informatie achterhalen in

3.1 De leerlingen kunnen de informatie achterhalen in voor hen bestemde instructies voor handelingen van gevarieerde aard.

3.2 De leerlingen kunnen de informatie achterhalen in de gegevens in schema's en tabellen ten dienste van het publiek.

3.6 De leerlingen kunnen op basis van, hetzij de eigen mening, hetzij informatie uit andere bronnen, informatie beoordelen die voorkomt in verschillende voor hen bestemde brieven of uitnodigingen.

Nederlands – Schrijven

4.1 De leerlingen kunnen overzichten, aantekeningen, mededelingen op- en overschrijven.

4.8* De leerlingen ontwikkelen bij het realiseren van de eindtermen voor spreken, luisteren, lezen en schrijven de volgende attitudes:

- luister-, spreek-, lees- en schrijfbereidheid;
- plezier in luisteren, spreken, lezen en schrijven;
- bereidheid tot nadenken over het eigen luister-, spreek-, lees- en schrijfgedrag;
- bereidheid tot het naleven van luister-, spreek-, lees- en schrijfconventies;
- weerbaarheid.

Nederlands - Strategieën

De leerlingen kunnen bij de eindtermen luisteren, lezen, spreken en schrijven de volgende strategieën inzetten:

5.1 zich oriënteren op aspecten van de luister-, lees-, spreek- en schrijftaak: doel, teksttype en eigen kennis, en voor spreken en schrijven ook op de luisteraar of lezer.

5.2 hun manier van luisteren, lezen, spreken en schrijven afstemmen op het luister- lees-, spreek- of schrijfdoel, en voor spreken en schrijven ook op de luisteraar of lezer.

5.3 tijdens het luisteren, lezen, spreken en schrijven hun aandacht behouden voor het bereiken van het doel.

Mens en maatschappij – Mens

Ik en mezelf

1.1* De leerlingen drukken in een niet-conflictgeladen situatie, eigen indrukken, gevoelens, verlangens, gedachten en waarderingen spontaan uit.

1.2 De leerlingen kunnen beschrijven wat ze voelen en wat ze doen in een concrete situatie en kunnen illustreren dat zowel hun gedrag als hun gevoelens situatiegebonden zijn.

1.3* De leerlingen tonen in concrete situaties voldoende zelfvertrouwen, gebaseerd op kennis van het eigen kunnen.

Ik en de ander

1.4 De leerlingen kunnen in concrete situaties verschillende manieren van omgaan met elkaar herkennen, erover praten en aangeven dat deze op elkaar inspelen.

1.5* De leerlingen tonen de bereidheid zich te oefenen in omgangswijzen met anderen waarin ze minder sterk zijn.

Ik en de anderen: in groep

1.7* De leerlingen hebben aandacht voor de onuitgesproken regels die de interacties binnen een groep typeren en zijn bereid er rekening mee te houden.

Mens en maatschappij – Tijd*Historische tijd*

3.5 De leerlingen kunnen belangrijke gebeurtenissen of ervaringen uit eigen leven chronologisch ordenen en indelen in periodes. Ze kunnen daarvoor eigen indelingscriteria vinden.

3.7 De leerlingen kennen de grote periodes uit de geschiedenis en ze kunnen duidelijke historische elementen in hun omgeving en belangrijke historische figuren en gebeurtenissen waarmee ze kennis maken, situeren in de juiste tijdperiode aan de hand van een tijdband.

3.8 De leerlingen kunnen aan de hand van een voorbeeld illustreren dat een actuele toestand, die voor kinderen herkenbaar is, en die door de geschiedenis beïnvloed werd, vroeger anders was en in de loop der tijden evolueert.

3.9* De leerlingen tonen belangstelling voor het verleden, heden en de toekomst, hier en elders.

Mens en maatschappij – Ruimte

4.13 De leerlingen kunnen een atlas raadplegen en kunnen enkele soorten kaarten hanteren gebruik makend van de legende, windrichting en schaal.

Wetenschappen en techniek – Techniek*Techniek en samenleving*

2.17 De leerlingen kunnen illustreren dat techniek en samenleving elkaar beïnvloeden.

Wiskunde – Getallen

1.1 De leerlingen kunnen tellen en terugtellen met eenheden, tweetallen, vijftallen en machten van tien.

1.2 De leerlingen kunnen de verschillende functies van natuurlijke getallen herkennen en verwoorden.

1.3 De leerlingen kennen de betekenis van : optellen, aftrekken, vermenigvuldigen, delen, veelvoud, deler, som, verschil, product, en quotiënt. Zij kunnen correcte voorbeelden geven en kunnen verwoorden in welke situatie ze dit handig kunnen gebruiken.

1.5 De leerlingen kunnen natuurlijke getallen van maximaal 10 cijfers en kommagetallen (met 3 decimalen), eenvoudige breuken, eenvoudige procenten lezen, noteren, ordenen en op een getallenlijn plaatsen.

1.7 De leerlingen kunnen door het geven van een paar voorbeelden uit hun eigen leefwereld en in hun leermateriaal aantonen dat doorheen de geschiedenis en ook in niet-westerse culturen andere wiskundige systemen met betrekking tot getallen werden en worden beoefend.

1.11 De leerlingen hebben inzicht in de relaties tussen de bewerkingen.

1.15 De leerlingen zijn in staat getallen af te ronden. De graad van nauwkeurigheid wordt bepaald door het doel van het afronden en door de context.

1.16 De leerlingen kunnen de uitkomst van een berekening bij benadering bepalen.

1.26 De leerlingen kunnen de zakrekenmachine doelmatig gebruiken voor de hoofdbewerkingen.

1.27 De leerlingen zijn in staat uitgevoerde bewerkingen te controleren, onder meer met de zakrekenmachine.

1.29* De leerlingen zijn bereid verstandige zoekstrategieën aan te wenden die helpen bij het aanpakken van wiskundige problemen met betrekking tot getallen, meten, ruimtelijke oriëntatie en meetkunde.

Wiskunde – Meten

2.1 De leerlingen kennen de belangrijkste grootheden en maateenheden met betrekking tot lengte, oppervlakte, inhoud, gewicht (massa), tijd, snelheid, temperatuur en hoekgrootte en ze kunnen daarbij de relatie leggen tussen de grootte en de maateenheid.

2.9 De leerlingen op een concrete wijze aangeven hoe ze de oppervlakte en de omtrek van een willekeurige, vlakke figuur en van een veelhoek kunnen bepalen.

Wiskunde – Meetkunde

3.1 De leerlingen begrippen en notaties waarmee de ruimte meetkundig wordt bepaald aan de hand van concrete voorbeelden verklaren.

3.4 De leerlingen kunnen de verschillende soorten hoeken classificeren en de verschillende soorten vierhoeken classificeren op grond van zijden en hoeken. Zij kunnen deze ook concreet vormgeven.

Wiskunde - Strategieën en probleemoplossende vaardigheden

4.1 De leerlingen kunnen met concrete voorbeelden aantonen dat er voor hetzelfde wiskundig probleem met betrekking tot getallen, meten, meetkunde en ruimtelijke oriëntatie, soms meerdere oplossingswegen zijn en soms zelfs meerdere oplossingen mogelijk zijn afhankelijk van de wijze waarop het probleem wordt opgevat.

4.2 De leerlingen zijn in staat om de geleerde begrippen, inzichten, procedures, met betrekking tot getallen, meten en meetkunde, zoals in de respectievelijke eindtermen vermeld, efficiënt te hanteren in betekenisvolle toepassingssituaties, zowel binnen als buiten de klas.

Wiskunde – Attitudes

5.1* De leerlingen brengen waardering op voor wiskunde als dimensie van menselijke inventiviteit.

5.2* De leerlingen ontwikkelen een kritische houding ten aanzien van allerlei cijfermateriaal, tabellen, berekeningen waarvan in hun omgeving bewust of onbewust, gebruik (misbruik) gemaakt wordt om mensen te informeren, te overtuigen, te misleiden ...

5.3* De leerlingen ervaren dat bezig zijn met wiskunde een actief en een constructief proces is dat kan groeien en uitbreiden als gevolg van eigen denk- en leeractiviteiten; ze ontwikkelen bijgevolg de opvatting dat alle leerlingen wiskundige bekwaamheid kunnen verwerven die kan leiden naar studies en beroepen waarin wiskunde aan bod komt.

5.4* De leerlingen zijn bereid zichzelf vragen te stellen over hun aanpak voor, tijdens en na het oplossen van een wiskundig probleem en willen op basis hiervan hun aanpak bijsturen.

ICT

1 De leerlingen hebben een positieve houding tegenover ict en zijn bereid ict te gebruiken om hen te ondersteunen bij het leren.

Leren leren

1. De leerlingen kunnen losse gegevens verwerven en gebruiken door ze betekenis te geven en te memoriseren.

2. De leerlingen kunnen op systematische wijze verschillende informatiebronnen op hun niveau zelfstandig gebruiken.

3. De leerlingen kunnen op systematische wijze samenhangende informatie (ook andere dan teksten) verwerven en gebruiken.
4. De leerlingen kunnen eenvoudige problemen op systematische en inzichtelijke wijze oplossen.
5. De leerlingen kunnen, eventueel onder begeleiding hun eigen leerproces controleren en bijsturen.
6. De leerlingen kunnen op hun niveau leren met:
 - nauwkeurigheid
 - efficiëntie
 - wil tot zelfstandigheid
 - voldoende zelfvertrouwen
 - voldoende weerbaarheid
 - houding van openheid
 - kritische zin

Sociale vaardigheden – Relatiewijzen

- 1.1 De leerlingen kunnen zich op een assertieve wijze voorstellen.
- 1.2 De leerlingen kunnen in omgang met anderen respect en waardering opbrengen.
- 1.3 De leerlingen kunnen zorg opbrengen voor iets of iemand anders.
- 1.4 De leerlingen kunnen hulp vragen en zich laten helpen.
- 1.5 De leerlingen kunnen bij groepstaken leiding geven en onder leiding van een medeleerling meewerken.
- 1.6 De leerlingen kunnen kritisch zijn en een eigen mening formuleren.
- 1.7 De leerlingen kunnen zich weerbaar opstellen naar leeftijdgenoten en volwassenen toe door signalen te geven die voor anderen begrijpelijk en aanvaardbaar zijn.
- 1.8 De leerlingen kunnen zich discreet opstellen.
- 1.9 De leerlingen kunnen ongelijk of onmacht toegeven, kritiek beluisteren en eruit leren.

Sociale vaardigheden – Gespreksconventies

2. De leerlingen kunnen in functionele situaties een aantal verbale en niet-verbale gespreksconventies naleven.

Sociale vaardigheden – Samenwerking

3. De leerlingen kunnen samenwerken met anderen, zonder onderscheid van sociale achtergrond, geslacht of etnische origine.

2 De bijlagen

2.1 De brief van Toetanchamon

Geachte lezer van deze brief

Ik heb jouw hulp nodig! Deze brief moet bij de juiste persoon terecht komen en daar moeten jullie voor zorgen! Anders zou...

Ik ga mezelf eerst even voorstellen. Mijn naam is Toetanchamon. Ik ben geboren in Achet-Aton, een stad in Egypte, maar woon nu in Malkata. De stad Achet-Aton werd gebouwd door mijn vader, de farao Achnaton. Een farao kan je vergelijken met een koning, de koning van het Oude Egypte, maar een farao heeft een meer goddelijke status. Mijn vader was een man die streed voor zijn land, een heel sterke en machtige farao. Ik kwam op veel manieren niet met hem overeen. Mijn vader was trouwens iemand die geloofde in één God, dat heet het monotheïsme. Ikzelf heb hier een andere mening over. Ik deel de overtuiging van mijn grootvader: Wij geloven in het polytheïsme of het veelgodendom. Wij geloven in meerdere Goden.

Mijn grootvader bouwde de stad Malkata, met daarin een groot paleis voor de farao. Toen ik slechts negen jaar was, werd ik zelf gekroond tot farao van het Oude Egypte. Ik heb geen leuke jeugd gehad: ik heb nooit tijd om te spelen, te leren,... En ik ken mezelf enkel als farao, niet als Toetanchamon. Nooit heb ik de kans gehad om kind te zijn. Ik beschik zeker en vast over heel wat talenten, maar ik heb ze nooit kunnen ontdekken. Ik heb geen idee wat ik goed kan, ik weet niet wat ik leuk vind of waarin ik uitblink. Het volk ziet ook mij als dé sterke en machtige farao, maar zo voel ik mij helemaal niet. Ik verstop me altijd achter een masker omdat ik bang ben, bang om mezelf aan anderen te laten zien. Ja, een echt masker!

Enkele dagen geleden kreeg ik een scarabee. Het werd mij gegeven door de God Atoem. Atoem is de belangrijkste God van Egypte, de voorvader van alle andere Goden. Hij vertelde mij dat de scarabee mij zou helpen bij het ontdekken van mezelf. Atoem weet hoe moeilijk ik het vind om farao te zijn en niet mezelf. Dankzij de scarabee word ik bijgestaan door de verschillende Goden en kan ik soms mijn masker afzetten. Ik voel me veiliger en rustiger op deze momenten.

Maar gisteren gebeurde er iets. Iets wat niemand had voorspeld of had kunnen voorzien! Ik had een droom. In mijn droom kreeg ik een visioen. Er zal een jongen, een verre afstammeling van mij, geboren worden in het jaar 2014. Deze jongen zal dezelfde jeugd als mij ondergaan. Hij zal leven achter een masker omdat hij zichzelf niet kan zijn en zijn eigen talenten niet kan ontdekken. De jongen zal hierdoor ongelukkig worden. Bezorg hem daarom alsjeblieft deze scarabee. De scarabee zal hem helpen om zijn talenten te ontdekken, hij zal hem geluk brengen. Hij zal ervoor zorgen dat deze jongen gelukkig wordt.

In mijn visioen moest ik opdrachten oplossen, op deze manier zou ik de naam van de jongen te weten komen. Maar mij is het niet gelukt. Ik had niet voldoende tijd.

Wanneer jullie deze brief lezen, ben ik 3 340 jaar geleden gestorven door een ontsteking aan mijn been. Ik hoop dat jullie krachtig genoeg zijn om deze raadsels op te lossen en dat jullie elkaars talenten gebruiken.

Vind de oplossing, vind de jongen, alsjeblieft!

Hoogachtend,
Toetanchamon

2.2 De evaluatiefiches

**De workshop – Ontmaskerd
Evaluatie voor de leerkracht**

Naam van de school:

Klas:

Datum van het bezoek aan de workshop:

Wat vond u in het algemeen van deze workshop?

.....

.....

Wat vond u verrassend / leerrijk aan de workshop?

.....

.....

Beoordeel volgende aspecten:

				
De idee				
de originaliteit, de creativiteit				
De inhoud				
de waarde, de nagestreefde leerplandoelen				
de gebruikte materialen				
De organisatie				
de dagindeling				
de locatie				
De begeleiding				
het ontvangst				
de leiding doorheen het verhaal				
de begeleiding tijdens de leeractiviteiten				
Het muzische aspect				
de originaliteit, de creativiteit				

Deze opmerking wil ik nog graag meedelen:

.....

.....

Bedankt!

**De workshop – Ontmaskerd
Evaluatie voor de leerling**

Naam van de school:

Klas:

Datum van het bezoek aan de workshop:

Vond je deze workshop leuk?

.....
.....

Wat heb je bijgeleerd vandaag?

.....
.....

Welke opdracht vond je gemakkelijk?

.....
.....

Welke opdracht vond je moeilijk?

.....
.....

Is er nog iets wat je mij graag wil zeggen?

.....
.....

Dankjewel!

2.3 De poster

